

PÕLLUMAJANDUSAMET

Taimekaitse ja mesindus

Kaisa Vahtmäe

Taimekaitse ja väetiste
osakond

Põllumajandusamet

25.01.2019

Teemad

- Seadusandlus
- Tolmeldajate kaitse
- Taimekaitsevahendite turustamine Eestis
- Taimekaitsevahendite mõju tolmeldajatele
- Mesiniku kohustused ja võimalused
- Taimekaitsevahendi kasutaja kohustused / nõuded
- Järelevalve
- Mesilaste hukkumise põhjused
- Koostöö mesinike ja VTA-ga

Seadusandlus

- Taimekaitseseadus
- Komisjoni 08.06.2011 määrus (EL) nr 547/2011 taimekaitsevahendite märgistamise nõuded.
- Põllumajandusministri 29.11.2011. a määrus nr 90 „Taimekaitsevahendi kasutamise ja hoiukoha täpsemad nõuded“
- Eesti Vabariigi valitsuse 26.06.2014. a määrus nr 103 „Põllumajandusloomade register“
- Loomatauditõrjeseadus

Tolmeldajate kaitseks

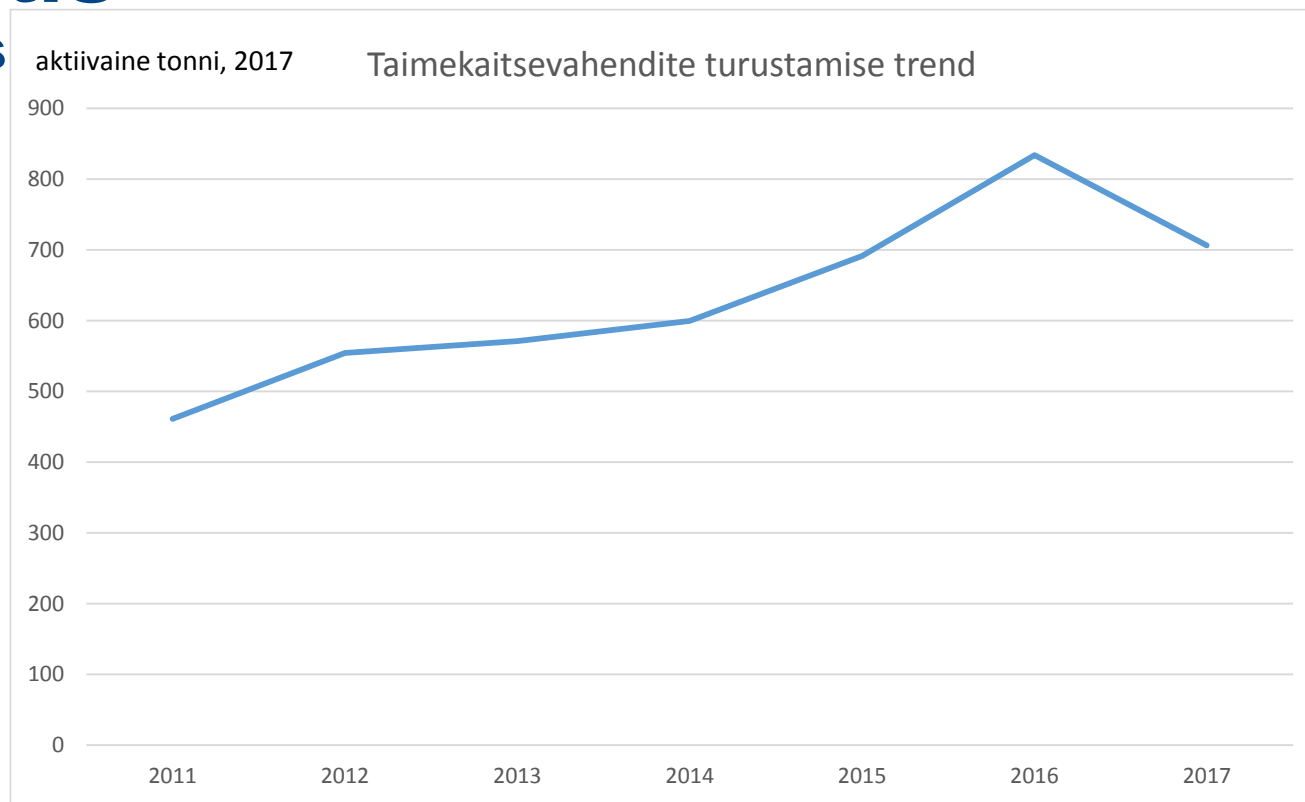
- Üldine reegel on taimekaitsevahendi õhust pritsimise ja õitsvate taimede pritsimise keeld.
- Ohu- ja hoiatuslause Spe8 enamustel insektitsiididel: „Mesilastele ja teistele tolmeldajatele ohtlik. Keelatud kasutada õitsvatel põllumajanduskultuuridel ja umbrohtudel. Kui ei esine õitsvaid taimi, lubatud kasutada ajavahemikus 22:00-05:00.“
- Hea tava - mesinike ja taimekasvatajate omavaheline teavitamine – kasulik mõlemale poolele

Erandid

- Õitsvaid taimi võib erandina pritsida vaid siis, kui tootel on vastav mäрге (nt. Proteus OD, Biscaya) ja sellisel juhul võib seda teha varahommikul või hilisõhtusel ajal, mil mesilased ei lenda.
- See tähendab, et konkreetse taimekaitsevahendi hindamise käigus on tuvastatud vahendi ohutus tolmeldajatele.

Taimkaitsevahendite turustamine Eestis

Allikas

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Taimkaitsevahendid kokku	461	554	571	600	691	834	706
Fungitsiidid ja bakteritsiidid	49	59	64	86	109	104	117
Herbitsiidid	357	437	434	426	472	604	463
Insektitsiidid ja akaritsiidid	21	22	22	28	28	.	26
Kasvuregulaatorid	32	34	47	57	.	.	94
Molluskitsiidid	.	.	.	.	.	1	.
Kõik muud taimkaitsevahendid	.	.	.	.	.	4	.

Neonikotinoidid

- Euroopa Komisjon keelustas kolme neonikotinoidse taimekaitsevahendi toimeaine - **klotianidiin**, **imidaklopriid** ja **tiametoksaam** - kasutamise avamaakasvatustes.
- Põhjuseks negatiivne mõju meemesilastele jt tolmeldajatele. Kõrge risk tuvastati peaaegu kõigi avamaakasutuste, ka kartuliseemnete puhtimise ja taliteraviljadel kasutamise puhul.
- Alates 20.12.2018 ei tohi Eestis turustada ega kasutada tooteid: Merit Forest, Monceren G, Nuprid, Mido 20 SL. Confidor ja Actara 25 WG on lubatud kasutada vaid kasvuhoonekultuuridel tingimusel, et kultuur läbib seal kogu elutsükli.

Glüfosaadi mõju mesilastele

- Riski mesilastele, sihtrühma mittekuuluvatele lülijalgsetele, mulla makro- ja mikroorganismidele peetakse madalaks (EFSA järeldus).
- Hindamisaruandes toksikoloogiliste omaduste poolest ei ole mesilastele kahjulikku mõju (aruande on koostanud Saksamaa taimekaitseteenistus)
- Eestis keelatud pritsida põllumajanduskultuuride õitsemise ajal ja ka siis, kui töödeldaval alal esineb õitsvat umbrohtu.

Mesiniku kohustused ja võimalused

- Edastama mesilate ja mesilasperede andmed PRIA põllumajandusloomade registrisse.
- Kasutama veterinaarravimeid ja biotsiide nõuetekohaselt vastavalt kasutusjuhendile.
- Kontrollima oma mesilasperesid pidevalt ning teavitama ulatuslikust haigestumisest või hukkumistest kohe (volitatud veterinaararsti või VTA ametnikku).
- Suhelda lähedal asuvate tootjatega

Taimekaitsevahendi kasutaja kohustused

- Järgima kasutusjuhendit - kontrolli [registrist](#)
- Professionaalne kasutaja peab olema läbinud taimekaitsekoolituse
- Taimekaitsetöid võib teha ainult tuulevaiksel ajal (alla 4 m/s), et vältida tuuletriivi
- Temperatuur alla 25 kraadi
- Mitte pritsida, kui on mesikastet
- Arvestama puhvertsoonidega

Taimkaitsevahendite järelvalve

- Aastas viiakse läbi ca 1000 järelvalve toimingut
- Taimkaitsevahendi kasutamise kontrole ca 400
- Taimkaitseseadme kontrole ca 150
- Nõuetele vastavuse kontrole (PRIA-le) ca 150
- Lisaks erinevate kaebustega seotud kontrollid
- 100 proovi taimkaitsevahendite jääkide määramiseks
- Alates 2019. aastast 200 proovi taimkaitse-

Taimkaitsevahendite kasutamise

kontroll

Taimkaitsevahendi kasutamisel peetakse kinni taimkaitsetöö tegemise ohutusnõuetest

- Töötaja kasutab taimkaitsetööl isikukaitsevahendeid
- Taimkaitsevahendi kasutaja arvestab integreeritud taimkaitse (ITK) põhimõtetega
- Taimkaitsevahendi kasutajal on taimkaitsetunnistus
- Taimkaitsevahendi kasutamise arvestus nõuetekohane
- **Taimkaitsevahendit kasutatakse vastavalt taimkaitsevahendi loas määratud ja taimkaitsevahendi märgistusele vastavatel tingimustel**
- Taimkaitsevahendi kasutamisel peetakse kinni kehtivatest veekaitsevööndi nõuetest
- Kasutatakse või hoitakse Eestis turule lubatud tk-vahendeid
- Taimkaitsevahendite hoiustamine ning tühja taara puhastamine ja hoiustamine on nõuetekohane

Järelevalve 2018

- Põhilised eksimused:
  - ✓ õitsvate taimede pritsimine
  - ✓ liiga suure tuulega pritsimine
  - ✓ põlluraamatu ebakorrektnete täitmine
  - ✓ veekaitsevööndist mittekinnipidamine
  - ✓ taimekaitsetunnistuse puudumine
  - ✓ taimekaitsevahendite kasutustingimuste rikkumine
- 6 mesilastega seotud juhtumit

Taimekaitsevahendi väärkasutamised

- Mesilaste hukkumist on põhjustanud taimekaitsevahendi vale kasutamine (kasutusnõuete rikkumine).
- Nõuetekohase kasutamise tagajärjel mesilaste hukkumisi ei ole tuvastatud.
- Enim juhtumeid on seotud toimeainega dimetoaat (Danadim 40 EC)
- Dimetoaati sisaldavad tooted on Eestis turule lubatud, kuid pole lubatud kasutada rapsi pritsimiseks. Pole lubatud kasutada ka teraviljapõllul siis kui esineb õitsvat umbrohtu.
- Probleeme on olnud ka toimeainega tsüpermetriin (Cyperkill 500 EC) ja tiaklopriid (Biscava, Proteus

Muud võimalikud hukkumise põhjused

- Viirused
- Röövimine - võõrad mesilased tulevad meevargile.
- Veterinaarravimi väärkasutus (nt lestatõrjevahendid tau-fluvinaat ja fiproniil)
- Sipelgatõrjevahendi väärkasutus (nt permetriin)
- Koosmõjud

Mesilaste hukkumise korral:

- Helista oma maakonna Veterinaar keskuse (VTA) ametnikule ja teavita juhtumist
- Vajadusel kaasab VTA Põllumajandusametit (PMA)
- VTA võtab proovi hukkunud mesilastest
- Taimekaitsevahendi väärkasutamise kahtlus – PMA kontrollib mesiniku abil kohalikke põllumajandustootjaid
- VTA viib läbi epidemioloogilise uuringu

PMA koostöö mesinike ja VTAGA

- „Mesinikud ja taimekaitse – kes, mida ja kuidas tegema peab?“ Uuendatud [trükiversioon](#) ja kontaktandmete [nimekiri](#) maakonniti.
- Juhis tegutsemiseks mesilaste suurenenud suremuse põhjuste välja selgitamiseks - vastu võetud kolmepoolisel kohtumisel VTAs 28.11.2017.
- Materjalid on leitavad [PMA kodulehel](#)

Tolmeldajate uuring

- „Tolmeldajate, sh meemesilaste, hukkumise vähendamise võimalused“.
- Rohkem infot Eesti Teadusagentuuri veebilehelt

<https://www.etag.ee/loppenud-konkursid/>

Õitsvad taimed ja tolmeldajad on omavahel sümbioosis

PÕLLUMAJANDUSAMET

Tänan!

Kaisa.Vahtmae@pma.agri.ee